

Par bērniem, uzvešanos un tumšiem novembra vakariem

FOTO: no personiskā arhīva

„Varbūt mums ir jānācās būt laimīgākiem bērniem, jo tieši tas varot palīdzēt uztvert pasauli redzīgāk un jutīgāk, dzīvot tajā veiksmīgāk un patīkamāk?” retoriski vaicā Aija Tūna.

IK AIJA TŪNA

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

Nesen plašsaziņas līdzekļos kopā ar zeltaino lapu attēliem priekšplānā uzvirpuļoja kārtējā politiskā saķeršanās, kurai būtu mazs sakars ar izglītības jautājumiem, ja vien virsrakstos atkal un atkal netiktu locīta galvenā doma: uzvedas kā mazi bērni (un skaidrs, ka tas nozīmē – slikti). Saruna nav par bērniem, bet vēstījums nostrādā: uzvesties kā mazam bērnam ir sliktākais, kas ar kādu var notikt, tāpēc bērni ir jāaudzina un jānoliek pie vietas.

Citiem liekas, ka pie vietas ir jānoliek arī visi tie, kuri grib un kuriem vajag nezin ko, piemē-

“Tā var būt jūsu iespēja, skolas, jūsu potenciālā dāvana Latvijai katra tās bērna personā – meklēt veidus, kā radīt kopā būšanas vietas.

“Valsts jau sākas ar to, kas tu pats esi un kas ir tev tuvāk. No sirds iesaku jums noskatīties viņu darbus, kas ir atrodamā <http://www.laukuforums.lv/laiks-laukiem.html>.

uzmanību ar ko interesantu no bēdas novēršot, jo – nav jāklaušās tādā raudāšanā; kas jādara, jādara. Vai tā mēs saprotam labu audzināšanu? Vai tā izaugs cilvēks, kurš jutīs līdzīgu savam tuvākajam un domās par savas valsts un tās cilvēku labumu?

Jā, šādi jautājumi kļūst aktuāli, jo atkal ir pienācis novembris, pie tērpiem tiek sprautas sarkanbaltās lentītes, un valsts tiek pieminēta aizvien biežāk. Par ko runājam? Par to tur valsti vai paši par sevi? Kamēr vieni runā un meklē dzejoļus svinīgajam pasākumam, gandrīz 300 klašu skolēni visā Latvijā ir pasludinājuši, ka šis oktobris ir bijis lielisks „Laiks laukiem!”, un devušies pētīt, kas tad viņu valstī notiek [konkurss], jo valsts jau sākas ar to, kas tu pats esi un kas ir tev tuvāk. No sirds iesaku jums noskatīties viņu darbus, kas ir atrodamā <http://www.laukuforums.lv/laiks-laukiem.html>. Prieks par visiem, bet īpašu atzinību ir pelnījuši uzvarētāji – Smiltenes Centra vidusskolas 5.a, Tīrzas pamatskolas 5., Bauskas Valsts ģimnāzijas 10.a

“Būtu labi, ja skolas mācītos no tā, kas notiek šajos centros, un mēģinātu saprast, kāpēc bērniem tur patīk un kāpēc tur arī grūtus darbus ir vieglāk un priecīgāk paveikt.

un Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas 11. klases skolēni. Katrā darbā – sava odziņa, savs īpašais redzesleņķis, savas atziņas, turklāt bez samākslotības un klišejiem. Šos darbiņus darot, skolēni ne vien uzvesties ir pratuši, bet arī līdz rezultātam

tikuši ar šķietamu vieglumu, bet jūtamu dziļumu.

Turpmāk tieši tāpat vajadzētu ķerties arī pie pilsētām – iepazīstot ne vien muzejus un pieminekļus centrālajos laukumos, bet arī bijušās un pašreizējās ražotnes, senas un modernas celtnes, jaunus un vecus parkus, skolas, bērnu dārzus, kultūras, sporta centrus un visu citu, ko piedāvā pilsēta. Pieļauju, ka pilsētā daudz durvis atvērt varētu būt grūtāk, nekā tas ir laukos; ar telefona zvanu un tuk-tuk! var nepietikt, bet arī tas ir jānācās, jo, grozies kā gribi, dzīvei nepieciešamo prasmju apgūšana ir ne vien aizraujoša, bet arī iekļauta izglītības standartā. Saņemamies, skolotāji! Palīdzam un piedalāmies, un baudām savas valsts pētīšanu kopā ar skolēniem; ne tikai vakardienas valsts, bet arī šodienas valsts pētīšanu, kas palīdzēs izlemēt, kādu rītdienas valsti veidot! To, kurā šie jaunie cilvēki apzināti gribēs dzīvot un ar ko leposies, un kurā arī savu skolu atcerēsies

“Vai tā izaugs cilvēks, kurš jutīs līdzīgu savam tuvākajam un domās par savas valsts un tās cilvēku labumu?”

nevis kā stundu fabriku, kurā galvenokārt bija jāiemācās iedrēties sistēmā, bet kā vidi, kurā labi augt un veidoties, vienlaikus pārveidojot arī savu apkārtni un tajā notiekošos procesus.

Nesen jauno un ne tik jauno vecāku diskusijā tika aktualizēts jautājums par skolām un bērnu un jauniešu centriem, kas tiek saskatīti kā glābiņš un iespēja darīt kaut ko jēgpilnu, interesantu; kā iespēja kaut ko darīt. Būtu skumji, ja šie centri veidotos kā paralēlas pasaules, kas palīdzētu atgūties no skolā notiekošā. Būtu labi, ja skolas mācītos no tā, kas notiek šajos centros, un mēģinātu saprast, kāpēc bērniem tur patīk un kāpēc tur arī grūtus darbus ir vieglāk un priecīgāk paveikt. Vienlaikus vecāki iestājas par šādu centru brīvību un dzīvību, bažījoties, ka arī tur sāk dominēt pulciņu fabrikas modelis.

Daļa, īpaši jaunāko skolēnu, vecāku saka: mēs esam gatavi kaut ko maksāt, lai bērnam būtu iespēja kvalitatīvi pavadīt dienas otro pusī turpat skolā, bet ar kvalitāti netiek saprasta pagarinātās dienas grupa, kurā garlaikojas gan skolēni, gan sko-

“Tie patiesi nav vecāki, kuri grib tikt vaļā no saviem bērniem, kā nereti ar pārmetuma piegaršu izskan pedagogu auditorijās. Tās ir ģimenes šodienas Latvijas realitātē, kurā vecākiem ir jāstrādā, bet viņiem bērni tāpēc nav mazāk svarīgi un mīļi.

lotājs. Viņi nedomā arī „pulciņš pulciņa galā” pieeju, kur katrā ir sava kārtība un disciplīna n minūšu posmā. Tie patiesi nav vecāki, kuri grib tikt vaļā no saviem bērniem, kā nereti ar pārmetuma piegaršu izskan pedagogu auditorijās. Tās ir ģimenes šodienas Latvijas realitātē, kurā vecākiem ir jāstrādā, bet viņiem bērni tāpēc nav mazāk svarīgi un mīļi.

Un kur ir tā vieta, kur tumšā un drēgnā rudens vakarā vienkārši siltumā un gaišumā sanākt kopā pusaudžiem, lai aprunātos, padomātu, pasmiotos, plānotu lielas un mazas lietas, no kurām kaut kas var izaugt, bet tas nav ne obligāti, ne neizbēgami? Kur aizdegt sveci un paprāt, kā tad tā Latvijas valsts dibināšana notika, kas un kāpēc to darīja? Nevis vieta, kur atkal kāds nodarbinās, bet kur var darboties paši, jo, ja paši nedarbojas, tad nekas arī nenotiek. Kā sirsniņa alternatīva autobusa pieturai un lielveikalam, ko mēs kā sabiedrība varam piedāvāt staltajās un tumšajās skolās.

Tā var būt jūsu iespēja, skolas, jūsu potenciālā dāvana Latvijai katra tās bērna personā – meklēt veidus, kā radīt kopā būšanas vietas. Atslēdzot durvis un pamazām un pacietīgi ļaujot mācīties uzvešanos un līdzdalību, un atbildības ētiku lielajiem un mazajiem, skolēniem un skolotājiem, un pārējiem, kuri grib nākt pulkā un rotaļāties kopā ar bērniem. Alberts Einšteins saka: rotaļa ir augstākā pētniecības forma. Vai tiešām ir tik slikti uzvesties kā bērnam? Varbūt mums ir jānācās būt laimīgākiem bērniem, jo tieši tas varot palīdzēt uztvert pasauli redzīgāk un jutīgāk, dzīvot tajā veiksmīgāk un patīkamāk?

Arī tumšos novembra vakaros. ■